

Маја С. Лемајић

Висока пословна школа струковних студија, Нови Сад

maja_lemajic@yahoo.com

КАРАКТЕРИСТИКЕ И ПРЕДНОСТИ ТЕХНИКЕ НЕЈАСНОГ ДЕЛА У НАСТАВИ ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА

Сажетак

Предмет овог рада је да се истражи и потврди колико и на који начин примена једне од савремених техника, Технике нејасног дела, може утицати на наставу страног језика и на квалитет знања страног језика. Ефекат Технике нејасног дела испитан је на настави енглеског језика. Истраживање је обављено у Филолошкој гимназији у Сремским Карловцима, на смеру Савремени језици. У истраживању је учествовало 48 ученика, 24 ученика чинило је експерименталну, а 24 контролну групу. Сви приказани подаци прикупљени су квантитативном методом. Квантитативно истраживање обављено је уз помоћ статистичке анализе резултата тестова краткорочне ретенције. Резултати добијени у истраживању показују да спровођење Технике нејасног дела у настави енглеског језика позитивно утиче на знање страног језика и побољшава га.

Кључне речи: техника, метода, ученици, тест, истраживање, наставник, наставна јединица, енглески језик, резултати

1. УВОД

Комуникативни приступ учењу страног језика јесте у данашње време уобичајена метода сваког наставника који предаје страни језик, а истовремено и циљ. Поред многих правила и дефиниција које ученици треба да савладају при учењу страног језика, умеће наставника огледа се у томе колико ће брзо и ефикасно научити ученике да језичка и граматичка правила што брже и боље примене у комуникацији страног језика, тако да делују природно и спонтано (Brown 1993:15). Уз помоћ метода и техника које наставник примењује у настави изграђује се мост који повезује две тачке: с једне стране

јесте тачка која представља теорију о језику, а друга тачка представља практичну примену језика (комуникацију).

Ауторка овог рада у потпуности се слаже са Брауном да не постоји универзални рецепт за примену метода у настави, нити једноставна и лака метода која може да гарантује да ће се постићи успех. Сваки ученик је јединствен као и сваки наставник, свака веза између наставника и ученика је јединствена, тако да наставник сâм мора да пронађе начин на који ће успоставити и изградити однос са ђацима, а да при томе и резултати при учењу градива буду видљиви (Cross and Angelo 1993).

У овом раду ауторка ће анализирати начин на који се примењује Техника нејасног дела и успешност њене примене у настави енглеског језика. Ауторка овог рада испитује како Техника нејасног дела утиче на наставу страног језика и доказује да спровођењем ове технике ученици могу да боље и ефикасније савладају наставне јединице страног језика, а тиме и да побољшају знање страног језика.

У истраживању је учествовало 48 ученика који су подељени у две групе: на контролну и експерименталну групу, са по 24 ученика. Пре него што је истраживање започето, ауторка је спровела дијагностички тест како би утврдила да ли су ученици који су учествовали у истраживању на истом језичком нивоу. Када је утврђено да је знање енглеског језика код учесника тестирања на вишем средњем нивоу (*upper-intermediate level*), ауторка је започела примену Технике нејасног дела. Ауторка приказује добијене резултате након спровођења Технике нејасног дела, даје закључну реч и износи своје искуство и мишљење о спровођењу Технике нејасног дела у настави енглеског језика.

1.1. ДЕФИНИЦИЈЕ ОСНОВНИХ ПОЈМОВА

У овом одељку ауторка ће покушати да објасни успешност примене Технике нејасног дела у настави енглеског језика.

Карактеристике Технике нејасног дела

Техника нејасног дела једна је од најједноставнијих техника која може да се примени у настави страног језика. По Ејнцелу и Кросовој (Cross and Angelo 1993), ова техника је корисна јер наставник веома брзо и уз минимално уложен напор и време долази до повратних информација о томе колико су његови ученици савладали предавано градиво, као и шта од предаваног нису у потпуности или делимично разумели. Техника се спроводи тако што

наставник након часа замоли ученике да писмено одговоре на постављено питање:

Који је део предаване наставне јединице остао недовољно јасан или који део уопште нисте разумели?

На основу онога што ученици одговоре, на наредном часу наставник уводи дискусију, како би се све нејасноће детаљно објасниле и како би што боље и ефикасније савладали градиво (Cross and Angelo 1993).

Сврха спровођења ове технике огледа се у чињеници да наставник уз помоћ ове технике долази на веома брз начин до информације шта од предаваног градива није јасно ученицима и који је део од предаваног градива конфузан за ученике. На овај начин наставник сазнаје шта треба да понови од предаваног градива и објасни како би ученици што боље савладали градиво и побољшали своје знање. На основу искуства које је ауторка стекла при истраживању и спровођењу ове технике у настави енглеског језика, може да закључи да спровођење Технике нејасног дела у настави страног језика има крајње позитиван ефекат како на ученике, тако и на редовно похађање наставе и учење.

Кросова наводи предности Технике нејасног дела истичући да се техника лако спроводи, те да захтева мало времена за припрему да би се применила у настави страног језика (Cross and Angelo 1993). Ова техника омогућава наставнику бољи увид у то како ученици савладавају градиво, како и колико га разумеју, даје брзу повратну информацију о томе шта ученици од градива нису разумели или шта им није довољно јасно, ангажује све ученике, промовише метакогницију, укључује и активне ученике, нејасноће не ометају даље усвајање градива.

Техника захтева да ученици обратe већу пажњу при предавању нове наставне јединице јер знају да ће на крају часа бити тестирани. С друге стране, ауторка наводи и мане које се појављују при спровођењу Технике нејасног дела. Ученицима је тешко понекад да дефинишу оно што нису разумели јер, да би дефинисали оно што не разумеју, они морају бар донекле да владају градивом и да имају добре основе или неко предзнање о предаваној наставној јединици или пак да врло пажљиво слушају наставниково предавање. Примена ове технике понекад доводи до разочарења код наставника јер, иако сматају да су градиво предавали на једноставан и јасан начин, и даље постоји одређен број ученика којима поједине ствари остају нејасне. Спровођење ове технике може да доведе до смањења мотивације и код ученика и код наставника јер се говори о неразумевању, што може да делује обесхрабрујуће на ученика.

Ако се примењује ова техника, Кросова и Ејнцело саветују да наставник не сме да замера и бележи негативне поене ученицима ако покажу да не разумеју испредавано, јер то није циљ спровођења Технике нејасног дела (Cross and Angelo 1993). Циљ је да се уз помоћ ове технике ученицима помогне да што брже и боље савладају предавано градиво.

2. ТОК ИСТРАЖИВАЊА

2.1. ОПИС ТОКА ИСТРАЖИВАЊА

Истраживање је спроведено у Филолошкој гимназији у Сремским Карловцима. Истраживање је обухватило две групе испитаника: контролну и експерименталну групу. Свака група имала је 24 ученика, а истраживање је спроведено у две етапе.

У првој етапи истраживања испитаници су урадили дијагностички тест, на основу чега је истраживач утврдио да ученици који ће учествовати у истраживању владају истим језичким нивоом, односно вишим средњим нивоом (*upper-intermediate level*) тако да су на почетку истраживања били подељени у две скоро идентичне групе, експерименталну и контролну.

Друга етапа истраживања изводила се након часа обраде градива и спровођења технике. Добијене резултате истраживач је уносио у табелу истог дана када је и прочитао написана формална писма.

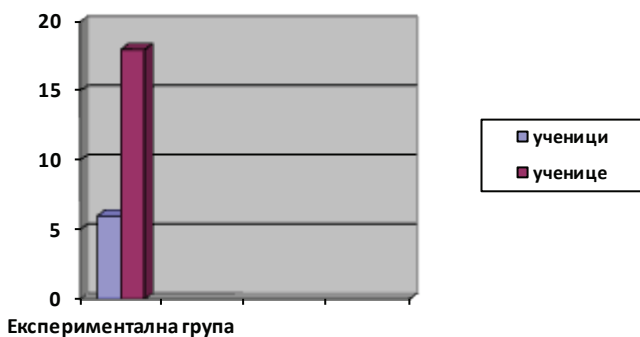
1.1. ОПИС ИСПИТАНИКА

Испитаници овог истраживања били су ученици треће године Филолошке гимназије, смера Савремени језици. У договору са психологом и замеником директора Гимназије, истраживачу је дозвољено да обави истраживање у одељењима пет и шест трећег разреда. Ова одељења чине ученици који уче енглески језик као први страни језик.

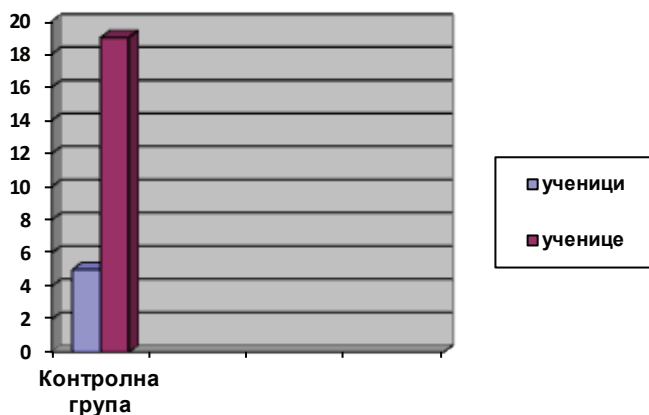
Укупан број ученика који је учествовао у истраживању јесте 48: 24 ученика из одељења III5, који су чинили експерименталну групу у овом истраживању, и 24 ученика из одељења III6, који су чинили контролну групу.

Помоћу упитника утврђено је да су ученици и експерименталне и контролне групе учили енглески језик најмање шест а највише 10 година. Уз помоћ дијагностичког теста утврђено је да сви испитаници владају вишим средњим нивоом знања енглеског језика (*upper-intermediate level* или B2).

Од укупног броја испитаника експерименталне групе ученици су чинили 25% (6), а ученица је било 75% (18), док су контролној групи ученици чинили 20,84% (5), а ученице 79,16% (19).

Графикон бр. 1: Графички приказ броја ученика и ученица у експерименталној групи.

Графикон бр. 2: Графички приказ броја ученика и ученица у контролној групи.

Ученици који су учествовали у истраживању имали су укупно седам часова енглеског језика недељно: пет пута недељно часове енглеског језика и два пута недељно Технику превођења с енглеског на српски језик и обрнуто. Ауторка наглашава да је то језичка гимназија и да су одељења на часовима страног језика подељена у две језичке групе, са по 12 ученика. Међутим,

за време истраживања језичке групе биле су спојене тако да је истраживач одмах добио два часа на располагању. Уџбеник који се користи за наставу енглеског језика за трећи разред ове гимназије јесте *Opportunities*, чији је аутор Патриша Маглстон (Harris, M. et al. 12, 137).

2.3. ОДАБИР МАТЕРИЈАЛА И ИНСТРУМЕНАТА ЗА ИСТРАЖИВАЊЕ

Истраживач је применио Технику нејасног дела и урадио истраживање предајући градиво које је пратило наставни план и програм. Ауторка истиче да је пре свега водила рачуна о томе да технику прилагоди наставном плану и програму. Наставна јединица и предавана лекција после које је истраживач применио ову технику налазе се у наведеном уџбенику.

Истраживач је морао да изабере технику коју може лако да примени на наставну јединицу јер полази од претпоставке да свака техника не може да се примени за сваку наставну јединицу (Cross and Angelo 1993). Такође, водио је рачуна о материјалу који је требало да се обради на часу који је претходио испитивању оправданости примене Технике нејасног дела.

2.4. ЧАСОВИ ОБРАДЕ

Часове обраде урадио је сâм истраживач. Одељења која су учествовала у истраживању деле се на две језичке групе, тако да је истраживач имао на располагању два школска часа по 45 минута, с малим одмором од 10 минута за експерименталну групу коју су чинили ученици једног одељења трећег разреда и контролну групу коју су чинили ученици другог одељења трећег разреда. Обе групе имале су по 24 ученика који нису пропустили час обраде ни тестирања, што ауторка истиче као идеалну ситуацију за истраживање.

Ауторка наглашава да су ученици и контролне и експерименталне групе писали формално писмо с истим временским трајањем након спровођења технике, али да се у контролној групи Техника нејасног дела није применила у време истраживања, него су се наставне јединице обрадиле традиционалним начином предавања, фронталном методом наставе, у којој наставник сâм представи наставну јединицу, објасни појмове, а ученици треба да запишу најважније податке и закључке, док се на следећем часу проверава да ли је знање усвојено или не.

У експерименталној групи истраживач је наставу спровео користећи Технику нејасног дела. Испитаницима у експерименталној групи објашњено је шта да се од њих очекује и на који начин треба да напишу формално писмо, уз напомену да ће се задатак одрадiti у потпуности анонимно и ап-

солутно неће утицати на њихову оцену и да им не може нашкодити. Истраживач наглашава да су се ученици веома трудили, максимално подржавали наставу и активно учествовали у раду на часу.

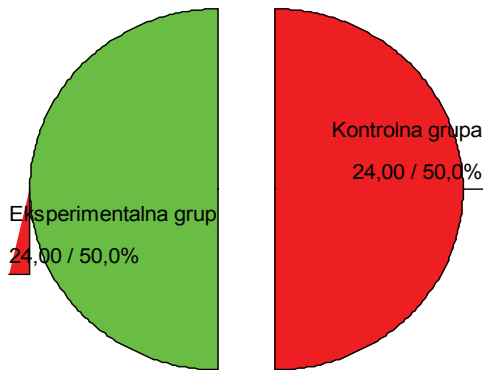
Ауторка истиче да је током наставе надгледала ученике и да је дошла до закључка да су ученици у експерименталној групи били више мотивисани за рад и праћење наставе, у односу на ученике у контролној групи. Атмосфера на часу била је радна и ученици су се, након сазнања да ће бити тестирани и да учествују у истраживању, максимално посветили задатку и праћењу наставе, што ауторка истиче као позитивну црту спровођења техника у настави страног језика. Кросова и Ејнцело тврде да се ученицима мора јасно објаснити, пре почетка спровођења било које технике, какав их задатак очекује и кроз какве етапе истраживања морају проћи јер не смеју ни у једном тренутку бити изненађени (Cross and Angelo 1993).

2.4.1. Часови обраде Технике нејасног дела

На часовима на којима је проверавана ефикасност Технике нејасног дела ученици су учили како се пише формално писмо. Истраживач је припремио пример формалног писма, те је уследила дискусија о његовој структури и коришћењу формалних израза и колокација у обе групе. Пред крај часа испитаници из експерименталне групе добили су картончић на коме су написали оно што им се након дискусије и објашњења чини нејасним. Истраживач је сакупио картончиће, а затим је уследила анализа у којој су учествовали и испитаници и истраживач. Заједнички су коментарисали нејасне делове и објашњавали их међусобно. Испитаници из обе групе добили су задатак да напишу формално писмо на исту тему и у контролној и у експерименталној групи. На овај начин истраживач је обавио тестирање и ефикасност ове технике.

3. РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Истраживањем је обухваћено 48 испитаника, 50% из експерименталне групе и исто толико из контролне групе, што значи да је узорак био уједначен, што је и приказано на следећем графикону:

Графикон бр. 3: Уједначеност узорка

За просечно постигнуће обе групе испитаника на тестовима знања урађен је хи-квадрат и упоређиване су фреквенције испитаника према категоријама експериментална/ контролна група и прошли/ пали на тесту.

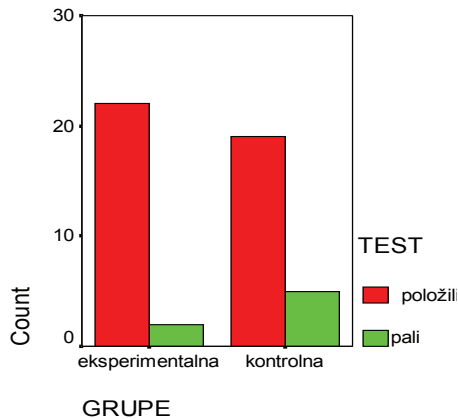
ГРУПЕ		Тест након примењене Технике нејасног дела		Укупно
		Положили	Пали	
Експериментална		22	2	24
	Број испитаника (%)	91,7%	8,3%	100,0%
Контролна		19	5	24
	Број испитаника(%)	79,2%	20,8%	100,0%

Табела 1: Упоредивање фреквенције испитаника обе групе према категорији прошли/ пали на тесту

Резултати показују да су у експерименталној групи 22 испитаника написала формално писмо по правилима која су им представљена на часу обраде ове наставне јединице. Другим речима, испоштовали су у потпуности писање структуре формалног писма и употребу језичких формалних израза и колокација у енглеском језику, те их истраживач у раду води под термином „положили”. Термином „пали” означени су ученици који нису у потпуности

задовољили наведени критеријум. Истраживач по овом критеријуму није узимао у обзир граматичке грешке, испитивао је само ефикасност технике искључиво на основу предаваног градива. Само два ученика нису задовољила овај критеријум у експерименталној групи. У контролној групи њих 19 задовољило је наведени критеријум, док пет ученика није задовољило критеријум, што је у складу с очекивањима на основу других анализа спровођења Технике нејасног дела. Наиме, спровођење ове технике у настави доводи до бољег савладавања градива (Cross and Angelo 1993). Резултати показују да је већи број ученика експерименталне групе написао формално писмо по форми која им је предавана на часовима.

Графикон 4: Фреквенције пролазности испитаника из контролне и експерименталне групе на тесту након примене Технике нејасног дела

Вредност хи-квадрат теста је 0,669, $p = 0,413$ што значи да хи-квадрат тест није статистички значајан, односно да разлика између експерименталне и контролне групе испитаника у погледу пролазности на овом тесту није статистички значајна. Иако ова разлика није статистички значајна, треба нагласити да је тест положио већи проценат испитаника из експерименталне групе (око 92%), него из контролне (око 79%), што показује да спроведена техника ипак даје резултате јер, према Кросовој и Ејнцелу, спровођење било које технике у настави мора да доведе бар до минимално бољих резултата у учењу (Cross and Angelo 1993).

Због тога се може закључити да се применом Технике нејасног дела добијају бољи резултати, односно, побољшава се знање страног језика.

4. ЗАКЉУЧАК

Након спроведеног истраживања Технике нејасног дела у настави енглеског језика, ауторка је потврдила претпоставку да ова техника позитивно утиче на усвајање знања. Ауторка је у овом раду истакла да су добијени бољи резултати у писању, односно да је већи број ученика у експерименталној групи правилније написао формално писмо од ученика из контролне групе. Ученици у експерименталној групи у потпуности су поштовали правила писања једног формалног писма.

У раду се долази до закључка да технике у настави страног језика треба даље истраживати и да Техника нејасног дела захтева минималан напор за спровођење на самом часу, као и за саму припрему пред њено спровођење јер садржи једноставне методе провере усвајања знања. Резултати овог истраживања не показују статистички значајну разлику у знању између ученика код којих је примењена ова техника и ученика који су усвајали знање класичним методама наставе, али се може закључити да правилна примена Технике нејасног дела даје добре резултате. Међутим, несумњиво је да треба радити на томе да се подстакну наставници да применом ове и других техника унапређују наставу, у циљу побољшања квалитета наставе и повећања знања ученика.

ЛИТЕРАТУРА

- Anderson, S. Classroom assessment workshop: Insight for effective teaching. Preuzeto sa <http://umesde.umes.edu/assessment/ref.htm>.
- Angelo, T. A., & Cross, K. P. (1993). Classroom assessment techniques: A handbook for college teachers (2nd edition). San Francisco: Jossey-Bass Publishers.
- Bazeley, P. (2002). Issues in mixing qualitative and quantitative approaches to research. Preuzeto sa <http://www.researchsupport.com.au/MMIssues.pdf>.
- Brown, H. D. (1994). Principles of language learning and teaching. New Jersey: Englewood Cliffs.
- Бужас, Ж. (2001). Велики хрватско-енглески рјечник. Загреб: Накладни завод „Глобус”.
- Creswell, J. W. (2003). Research design – qualitative, quantitative, and mixed methods approaches. New York: SAGE.
- Deibel, K. Muddiest point. University of Washington’s classroom assessment techniques. Preuzeto sa <http://www.cs.washington.edu/homes/deibel/CATs/library/Muddiest-Point/muddiest-point.html>.

- Dörnyei, Z. (2007). Research methods in applied linguistics. Oxford: OUP.
- Harmer, J. (2007). How to teach English. Harlow: Pearson Education Limited.
- Harris, M. et al. (2001). Opportunities Upper-intermediate – Class CD 1. Harlow: Pearson Education Limited.
- Harris, M. et al. (2002). Opportunities Upper-Intermediate – Students’ Book. Harlow: Pearson Education Limited.
- Hughes, A. (1989). Testing for language teachers. Cambridge: CUP.
- Light, R. J. (1990). Harvard assessment seminars: First Report.
- Madsen, H. S. (1983). Techniques in testing. Oxford: OUP.

Maja S. Lemajić

CHARACTERISTICS AND ADVANTAGES OF MUDDIEST POINT
IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING

Abstract

The aim of this research was to determine how and to what extent some of modern techniques, such as Muddiest Point technique, may affect the teaching of English and the quality of knowledge of foreign languages. Effects of the Muddiest Point technique was tested on English language teaching. The research was conducted in Grammar School in Sremski Karlovci, Department of Modern Languages. The study included 48 students, 24 students in the experimental and 24 in the control group. To collect data for the research quantitative method was used. Quantitative data were obtained by statistically analysing the immediate- post retention test. The results of the study suggest that implementing the technique Muddiest Point in the teaching of English has positively affected learning and improved students’ language skills.

Key words: techniques, methods, students, test, research, teacher, teaching units, English language, results